

**Щербакова
Людмила Василівна**

концертмейстер кафедри вокально-хорової підготовки, теорії та методики музичної освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
ORCID: 0000-0002-9225-6497

ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-СЦЕНІЧНИХ НАВИЧОК У СТУДЕНТІВ-ПОЧАТКІВЦІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА НАВЧАННЯ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

На сучасному етапі розвитку музичного мистецтва існує необхідність у постійному вдосконаленні форм, методів, технологій, змісту та навчально-методичного забезпечення вокально-сценічної підготовки, яка спрямована на розробку й розвиток відповідних професійних навичок майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Питанням формування вокально-сценічних навичок у студентів-початківців у теоретичному та практичному аспектах займались науковці різних напрямів та професійні виконавці: О. Рудницька [10], Г. Ніколаєва [7], С. Рудишин [9], Т. Ткаченко [11], Л. Василенко [1], Е. Гавацко [2], О. Довгань [3], А. Загора, Л. Косяк [4] та інші [5; 6; 8].

Формування вокально-сценічних навичок є важливою складовою підготовки студентів, які в майбутньому стануть вчителями музичного мистецтва. Від фаховості та відповідного рівня підготовки залежить вміння та, головне, можливість майбутніх вчителів на власному прикладі демонструвати виконання музичних творів, із правильною постановкою голосу та дотримання основних засад вокально-сценічних навичок [7]. Більше того, для студентів-початківців важливо оволодіти комплексом знань та вмінь, які формуватимуть їх як професійних вчителів музичного мистецтва. Одними з фундаментальних основ, якими повинні оволодіти студенти, є вищезгадані вокально-сценічні навички.

Робота з майбутніми педагогами музичного мистецтва у напрямку формування та розвитку їх вокальної та сценічної майстерності можлива лише за умов виконання набору правил та принципів, які у своїх роботах висвітлювали Л. Косяк та А. Загора. До них належать [4, 98-101]:

- робота над позитивною мотивацією студента з метою покращення його вокально-сценічних навичок (підвищення рівня інтересу майбутніх педагогів до музичного мистецтва та їхнього розвитку у співочій і сценічній діяльності);
- ефективна робота із застосуванням інформаційних технологій, спрямована на оволодінням основ вокально-сценічної майстерності (можли-

вість та вміння роботи на аудіотехнічних приладах із метою відтворення та розпізнавання музичних творів);

- розвиток викладацьких вокально-сценічних навичок (із метою використання власного досвіду у навчально-виховному процесі).

Під вокальними вміннями варто розуміти володіння вокальним голосом на високому рівні, завдяки якому вчитель матиме змогу розкривати та влучно й чітко передавати художні образи вокального твору. Вокальні навички майбутнього педагога передбачають постійну вокальну активність, оволодіння базовими методиками голосового тренування та їхнього поступального розвитку.

Говорячи про сценічні навички студентів-початківців, мається на увазі оволодіння сценічно-образною культурою, яка включає в себе вміння світоглядного, естетичного та етичного розвитку учня через вокальне оформлення і сценічне вираження художніх образів. Процес навчання сценічним умінням студентів-початківців може вважатись ефективним лише після можливості останнього продемонструвати набуті навички на високому рівні. До переліку основних вмінь, якими повинен оволодіти майбутній вчитель музичного мистецтва, належать [11, 224]:

1. Створення сценічного образу шляхом творчої інтерпретації, що повною мірою відобразить художні особливості музичного твору.
2. Уміння формувати власну пісенно-сценічну культуру, що базується на загальноприйнятих засадах та усталених нормах.
3. Успішна реалізація власних вмінь у публічному виступі.

Отже, методологічне забезпечення та науково-теоретичне обґрунтування вокально-сценічних навичок продовжує залишатись об'єктом дослідження для науковців та практикуючих виконавців. Закладення методологічно коректних вокальних та сценічних вмінь дозволить студенту-початківцю розкрити свій потенціал як майбутнього вчителя музичного мистецтва. Необхідно зауважити і той факт, що вокально-сценічні навички є фундаментальними і у питаннях особистісного розвитку студента, адже вони потребують постійного самостійного вдосконалення. Для викладача важливо дотримуватись умов педагогічної компетентності та використовувати правила, що лягають в основу розвитку відповідних навичок.

Методика формування вокальних та сценічних вмінь передбачає використання та впровадження ефективних форм організації навчальної діяльності, системи накопичення музичного репертуару, до якого також входить і його коректний підбір; врахування особливостей кожного окремого студента з метою реалізації його потенціалу та забезпечення педагогічних норм, правил і принципів.

Саме тому, зважаючи на комплексний характер вокально-сценічних навичок та їх ключову роль у питанні формування студента-початківця, можна сказати про те, що вони справді є важливою складовою у процесі підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Василенко Л. М. Шляхи становлення педагогічної майстерності майбутнього педагога-вокаліста. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2007. № 5. С. 72–75.
2. Гавацко Е. Формування вокальних навичок у вихованців студії естрадного співу. Ужгород, 2017. 65 с. URL: http://irshavarbdt.ucoz.ru/_ld/1/165_____pdf (дата звернення: 19.02.2022).
3. Довгань О. В. Сучасний науковий підхід до вокально-педагогічної діяльності. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка*. 2009. Вип. 67. С. 216–220.
4. Косяк Л. І., Закора А. О. Педагогічні умови формування вокально-сценічної майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва. 2020. 117 с.
5. Лей Ван. Формування вокально-сценічної майстерності майбутнього вчителя музики : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2010. 199 с.
6. Лін Сяо. Особливості вокальної підготовки вчителів вокального мистецтва. *Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. Ч. 2. Дніпро, 2014. С. 20–22.
7. Ніколаєва Г. Формування навичок вокально-сценічної майстерності у класі спеціального вокалу. Всеосвіта : веб-сайт. URL: <https://vseosvita.ua/library/metodicna-dopovid-na-temu-formuvanna-navicok-vokalno-scenicnoi-majsternosti-u-klasi-specialnogo-vokalu-346066.html> (дата звернення: 19.02.2022).
8. Овчаренко Н. А. Професійна підготовка майбутніх вчителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: теорія та методологія : монографія: Кривий Ріг : Видавництво Р. А. Козлов, 2014. 400 с. С. 113–114, С. 290.
9. Рудишин С. Педагогічна майстерність викладача вищої школи психологічні особливості. *Нова педагогічна думка*. 2011. С. 90–92.
10. Рудницька О. П. Основи викладання мистецьких дисциплін : навч. посіб. Київ, 1998. 351 с.
11. Ткаченко Т. В. Формування вокально-сценічної культури студентів мистецьких факультетів педагогічних вузів : монографія. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2016. 307 с.